

HRVATSKI SAVJET ZA ZELENU GRADNJU DODIJELIO POSEBNA PRIZNANJA ISTARSKIM TVRTKAMA

Nagrade Zelena gradnja Holcimu i Maistri

Na nedavnoj blagdanskoj svečanosti u organizaciji triju neprofitnih udruga iz nekretninskog sektora - Hrvatskog savjeta za zelenu gradnju, Hrvatske udruge proizvođača fasadnih sustava i Hrvatske udruge energetskih certifikatora, okupilo se više od 150 njihovih članova, partnera i visokih uzvanika, među kojima i ministar Lovro Kušević iz Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja. Susret se odvijao u ORIS kući arhitekture u Zagrebu, a Hrvatski savjet za zelenu gradnju tom je prilikom dodijelio posebna priznanja institucijama, tvrtkama i zaslužnim

Maistra d.d. dobila je nagradu Zelena gradnja u komercijalnom sektoru za strateško promišljanje o održivosti u svim razvojnim investicijskim projektima u hotelskoj industriji ● Holcim d.o.o. osvojio je nagradu u kategoriji Zelena gradnja i društvene djelatnosti priznanje za uspješnih 10 godina organizacije Hrvatskog foruma o održivoj gradnji

pojedincima koji su svoje projekte na poseban način učinili održivim i zelenim. Priznanja je uručila mr. sc. Petra Škevin, dia, predsjednica Upravnog odbora Hrvatskog savjeta za zelenu gradnju.

U kategoriji Zelena gradnja i zakonska regulativa priznanje je dobilo

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja RH za ulogu glavnog partnera u europskom projektu BUILD UPON kojeg u Hrvatskoj provodi Hrvatski savjet za zelenu gradnju, a priznanje je uručeno ministru Lovri Kuševiću.

U kategoriji Zelena gradnja i društvene dje-

latnosti priznanje je dodijeljeno tvrtki Holcim (Hrvatska) d.o.o., za uspješnih 10 godina organizacije Hrvatskog foruma o održivoj gradnji. Priznanje je preuzela gđa Julija Škoro, direktorica marketinga tvrtke Holcim (Hrvatska) koja je ukratko opisala KERE Foundation. U kategoriji Zelena gradnja u rezidencijalnom sektoru priznanja su dodijeljena: tvrtki VMD Grupa d.o.o. za primjenu principa održivosti u razvoju projekta VMD Kvart u Zagrebu te višegodišnju strategiju razvoja stambenih projekata s posebnim naglaskom na održivost, zaštitu okoliša i visoku kvalitetu građenja

uz primjenu zelenih proizvoda i tehnologija. Dr. sc. Antun Mikec, suvlasnik tvrtki iz grupacije VMD Grupa d.o.o. proglašen je i prvim Ambasadorom zelene gradnje u Hrvatskoj.

U kategoriji Zelena gradnja u komercijalnom sektoru priznanja su dodijeljena tvrtki Međunarodna zračna luka Zagreb d.d. za izniman doprinos održivosti u razvoju projekta novog putničkog terminala međunarodne zračne luke Zagreb dr. Franjo Tuđman koja se trenutno nalazi u fazi ishodovanja međunarodno priznatog certifikata Leed New Construction te tvrtki Maistra d.d. za strateško

promišljanje o održivosti u svim razvojnim investicijskim projektima u hotelskoj industriji.

U kategoriji Zelena gradnja u javnom sektoru, priznanja su dodijeljena OŠ Kajzerica iz Zagreba na čelu s ravnateljem g. Igorom Rukljačem, te nastavnicima i učenicima, za najcjelovitije i izrazito kreativno uključivanje nastavnika i učenika u programe obilježavanja "Moja zelena škola i Green apple day of service" te direktorici tvrtke Moj Balkon, j.d.o.o. gđici Željki Kolak za izniman dvogodišnji angažman u provođenju projekta Green Apple Day of Service u suradnji s OŠ Kajzerica

B. BAN

U TRENDU: VELIKI EGZODUS MEDICINSKIH DJELATNIKA U BOGATIJJE ČLANICE EUROPSKE

Iz istočne Europe se is- više liječnika nego iz H

Egzodus liječnika iz Hrvatske u prve tri i pol godine od ulaska u Europsku uniju svojim je razmjerima sličan onome što su nakon pristupanja EU-u doživjele druge države, poput Poljske ili Češke, dok su neke članice, Rumunjska na primjer, prošle i puno gore. Iz Hrvatske je dosad za boljim životom i uvjetima rada prema podacima Hrvatske liječničke komore otišlo 525 liječnika, što je manje od pet posto ukupnog broja liječnika. Rumunjsku je, prema podacima tamošnje liječničke komore, u prvom desetljeću članstva u EU-u, napustilo čak 30 posto liječnika.

Masovan odlazak

Iz države koja ionako ima jedan od najlošijih omjera liječnika i pacijenata u Europi, otišlo je 14.000 liječnika i više od 50.000 medicinskih sestara, a svake se godine stvara novi minus od 500 liječnika. U Rumunjskoj, naime, u sustav godišnje ulazi oko 3.000 diplomiranih liječnika, a oko 3.500 ode iz sustava, dijelom zbog iseljavanja, a dijelom uslijed umirovljenja ili smrti.

Države koje svojim liječnicima ne mogu osigurati ni primanja, niti uvjete rada kakvi postoje u zapadnoeuropskim klinikama, suočavaju se sa stalnim odljevom

Procjenjuje se da u inozemstvu radi i 20.000 njemačkih liječnika, no oni manjak uspješno nadoknađuju

medicinskog kadra koji ne uspijevaju nadomjestiti ni školovanjem, niti uvozom izvana. Tako je u posljednje četiri godine Bugarsku, nakon početnog vala iseljavanja zabilježenog po ulasku u EU 2004. godine, u ovom desetljeću napustilo više od 1.800 doktora u potrazi za bolje plaćenim poslom. U 2011. godini otišlo ih je više od 500, sljedeće godine 447, u 2013. oko 400, a u 2014. godini još 540. Iseljavanje se istim tempom, kažu u tamošnjoj liječničkoj komori, nastavilo i lani. Za usporedbu, ova država sa sedam milijuna stanov-

U Rumunjskoj u nekim dijelovima zemlje imaju samo jednog kardiologa na milijun stanovnika

Odlaze u potrazi za boljim uvjetima

nika ima ukupno 28.000 liječnika, dok ih je u Hrvatskoj 20.000. Poljska, koja se najčešće ističe kao primjer masovnog odlaska liječnika na zapad, u startu zapravo nije imala veću stopu iseljavanja liječnika

od Hrvatske: u prve dvije godine članstva u EU-u, oko 5.000 poljskih liječnika ili oko 4,3 posto, dobilo je certifikate potrebne za rad u inozemstvu. U 2004. godini, samo je u Velikoj Britaniji registrirano 500

novozaposlenih poljskih liječnika ili 30 puta više u odnosu na prethodnu godinu, a do 2007. godine tamo ih je radno mjesto dobilo gotovo 2.000.

Trend se nastavio, pa je Britanija od 2000. godine

zabilježila dolazak novih 2.200 obiteljskih liječnika iz Poljske. Poljaci očito ne uspijevaju motivirati svoje liječnike na ostanak, jer je broj liječnika koji su dobili dozvolu za rad u drugim EU državama

Besplatna karta mladima

Europska unija razmatra ideju o tome da svi 18-ogodišnjaci u Europi dobiju InterRail kartu kako bi mogli mjesec dan besplatno putovati po kontinentu i bolje ga upoznati.

“Komisija čvrsto podupire ideju da se to pitanje treba razmotriti”, rekla je povjerenica za promet Violeta Bulc zastupnicima u Strasbourgu, dodajući da bi takva ideja dala poticaj mladima da koriste prijevozna sredstva s niskom emisijom stakleničkih plinova. InterRail kartakošta između 20 i 400 eura, ovisno o tome koliko putovanje traje i koje su zemlje pokrivene.

Bulc kaže da su mnoga pitanja još otvorena kada se radi o provedbi sheme o podjeli besplatnih karata mladima, a među njima je i dogovor različitih

željezničkih kompanija. Oko 300.000 mladih koristi svake godine InterRail karte kako bi putovali po Europi, kaže Bulc.

Pokrenuta 1972., InterRail karta je inicijalno bila namijenjena mladima ali danas do nje mogu doći sve dobne skupine. Zastupnici lijevice ranije su već iznijeli prijedlog o

darovanju tih karata mladima, a njemački konzervativni zastupnik Manfred Weber, čelnik EPP-a, nedavno je ponovio taj prijedlog. “Europa nije samo tehnokratska politika”, rekao je. “Ona je i spajanje ljudi. Moramo ponovno učiniti da mladi postanu entuzijasti kada se radi o Europi”. (H)

Europski projekt svjesnog organa, Hrvatska zem

Europska unija pokrenula je projekt EUDONORGAN posvećen edukaciji i podizanju svijesti javnosti o darivanju organa u Europskoj uniji i susjednim zemljama, voditelj projekta je Španjolska, dok je Hrvatska, uz Italiju i Sloveniju, jedna od zemalja partnera na projektu, objavilo je u ponedjeljak Ministarstvo zdravlja RH.

Procjenjuje se da u ovom trenutku tek 10 posto svjetskog stanovništva ima pristup metodi liječenja presađivanjem organa, stoga je cilj novog europskog projekta povećanje broja darivatelja.

Provedba će okupiti gotovo 400 sudionika iz zemalja Europske unije i

susjednih zemalja, uključujući zdravstvene djelatnike, pacijente, predstavnike javnih i vladinih organizacija, medije te ugledne i istaknute članove društva koji imaju snažan utjecaj na

kreiranje pozitivnog javnog mišljenja o darivanju organa, ističu iz Ministarstva zdravlja RH.

Na inicijativu Europskog parlamenta, projekt EUDONORGAN je dobio

UNIJE

seljava Hrvatske

Liječnika
na 100.000
stanovnika

Poljska **230**
Rumunjska **270**
Slovenija **280**
HRVATSKA **310**
EU **350**

u 2014. godini prešao 25 posto ukupnog liječničkog kadra. Niske plaće iz zemlje tjeraju i češke liječnike - od 1.000 doktora diplomiranih u 2015. godini, 209 je već napustilo zemlju. Iz Mađarske je otišlo oko 5.000 liječnika, a Češku je samo u ovom desetljeću napustilo njih najmanje 4.000.

Procjenjuje se da u inozemstvu, najčešće skandinavskim, britanskim i američkim klinikama, radi gotovo 20.000 njemačkih liječnika

Migracije liječnika, međutim, nisu boljka slabije razvijenih europskih država. I njemački liječnici napuštaju svoja radna mjesta u potrazi za boljim uvjetima rada, pa je tako broj njemačkih liječnika u Britaniji s ukupno 383 u 2003. godini, danas narastao na čak 8.000.

Katastrofa

Procjenjuje se da u inozemstvu, najčešće skandinavskim, britanskim i američkim klinikama, radi gotovo 20.000 njemačkih liječnika. Njemačka međutim uspješno popunjava taj manjak uvozom kadrova, dok istočnoeuropskim državama to ne polazi za rukom. U Rumunjskoj je situacija katastrofalna jer u nekim dijelovima zemlje imaju samo jednog kardiologa na milijun stanovnika, a ruralna područja ostala su bez ijednog liječnika. Poljska je ove godine postala europska država s najmanjim omjerom liječnika i broja stanovnika, sa 230 liječnika na 100.000 stanovnika. Za nijansu je bolja Rumunjska, s omjerom 270 na 100.000, a zatim Slovenija s 280 liječnika na 100.000 stanovnika. U Hrvatskoj je trenutačno 310 liječnika na 100.000 stanovnika, a prosjek EU-a je 350.

**LJ. BRATONJA
MARTINOVIĆ**

osti o darivanju mlja partner

sredstva iz proračuna Europske unije, a predviđa izradu i provedbu dva osnovna paketa mjera usmjerena na edukaciju edukatora i podizanje svijesti javnosti. Izradu i provedbu prvog paketa mjera koordinirat će španjolski Zavod za darivanje i presađivanje iz Barcelone (DTI), koji je ujedno i nositelj licence priznatog međunarodnog tečaja (Transplant Procurement Management TPM). Zahvaljujući tom tečaju u posljednjih 25 godina osposobljeno je oko 13.000 zdravstvenih djelatnika iz više od 100 zemalja. TPM licencu za "transplantacijski menadžment" dosada je dobilo više od 150 zdravstvenih djelatnika iz Hrvatske. Nositelji drugog paketa mje-

ra usmjerenih na podizanje svijesti javnosti o važnosti darivanja organa poslije smrti su Slovenija (Slovenija Transplant) i Hrvatska (Zavod za transplantaciju i biomedicinu).

U 2015. godini u Europskoj uniji 10.495 darivatelja odlučilo je darovati svoje organe nakon smrti (približno 20,8 darivatelja na milijun stanovnika). Broj darivatelja organa unutar država Europske unije neujednačen je i varira od samo 3,5 darivatelja na milijun stanovnika (npr. u Grčkoj i Bugarskoj) do čak 40 darivatelja na milijun stanovnika koje su ostvarile Hrvatska i Španjolska, navode iz Ministarstva zdravstva RH. (H)

ODBROJAVANJE DO 2020.: ŠTO HRVATSKOJ DONOSI ČETVRTI ŽELJEZNIČKI PAKET KOJI JE USVOJIO EUROPSKI PARLAMENT?

Strani prijevoznici za 6 godina postaju konkurencija HŽ-u

Na čekanju obnova voznog parka i novih-starih linija

Željezničko tržište u putničkom prijevozu za koju godinu u potpunosti će se liberalizirati. Europski parlament je, nakon što su se godinama vodile žestoke rasprave među svim zainteresiranim stranama, podržao četvrti željeznički paket. Tako se od 2020. godine otvara tržište usluga domaćeg prijevoza putnika željeznicom dodjelom prava otvorenog pristupa svim željezničkim prijevoznicima iz EU-a. U domaćem prijevozu tako će najprije biti liberalizirane komercijalne usluge.

Od planirana 44 samo 21 vlak

Riječ je o komercijalnim uslugama koje su izvan ugovora o javnim uslugama (PSO), odnosno nisu subvencionirane. Te prve godine liberalizacije putničkog željezničkog prometa Hrvatska se ne treba previše bojati. Naime, domaći putnički promet željeznicom nema komercijalnih linija. No, "udar" na domaćeg putničkog prijevoznika HŽ Putnički prijevoz mogao bi nastupiti od 2023. godine, od kada se uvodi obaveza javnog nadmetanja za dodjelu ugovora o javnim uslugama (PSO)

Najveći interes stranih prijevoznika očekuje se na području gradsko-prigradskog prometa u Zagrebu, s obzirom da je tu najveći protok putnika

koji predstavljaju oko dvije trećine željezničkih usluga u Europi.

Za subvencionirane linije što proračunskim sredstvima, a što sredstvima gradova i županija, moći će se natjecati bilo koji prijevoznik iz druge članice Unije. HŽ Putnički prijevoz ima oko 150 ugovora o subvencioniranju prijevoza, a ono što bi stranim željezničkim kućama

moglo biti zanimljivo je gradsko-prigradski promet u Zagrebu, s obzirom da je na tom području najveći protok putnika. Nabavka nova 44 elektro i dizel motorna vlaka jedan je od koraka kojima se HŽ Putnički prijevoz pripremao za liberalizaciju tržišta usluga, koja će uslijediti ipak koju godinu kasnije no što se prijedlogom Europske komisije iz 2013. godine planiralo.

No, od planirana 44 vlaka HŽ Putnički prijevoz dobio je samo 21 vlak za koji su sredstva bila osigurana, dok je ostatak plana modernizacije voznog parka ostao na čekanju. U grupi na čekanju je i 10 dizel motornih vlakova koji su domaćoj željeznici nužno potrebni. Dobar vozni

park domaćoj željeznici ne samo da podiže izgleda na domaćim prugama, već i prugama drugih zemalja EU-a nakon liberalizacije. Jer kao što će prijevoznici iz, primjerice, Italije, Slovenije, Njemačke, Austrije moći preuzimati putničke linije u Hrvatskoj, tako će se i HŽ Putnički prijevoz moći boriti za posao u tim ili drugim članicama EU-a.

Potrebe potrošača

Komisija smatra kako će liberalizacija tržišta, odnosno konkurentski pritisak koji stvaraju nova poduzeća, nagnuti postojeće pružatelje usluga na prilagodbu te će se više usmjeriti prema potrebama potrošača. No, naglašava i kako konkurentnost nije cilj sam po sebi, te će države članice i dalje moći izravno dodjeljivati ugovore za pružanje javnih usluga željezničkog prijevoza pod određenim uvjetima (pružanje bolje usluge putnicima), ali i u određenim situacijama ograničiti pravo pristupa novog operatera nekim linijama. Takva odluka morat će biti popraćena objektivnom ekonomskom analizom od strane nacionalnog regulatora.

G. GALIĆ

"Udar" na domaćeg putničkog prijevoznika HŽ Putnički prijevoz mogao bi nastupiti od 2023. godine, od kada se uvodi obaveza javnog nadmetanja za dodjelu ugovora o javnim uslugama (PSO) koji predstavljaju oko dvije trećine željezničkih usluga u Europi.

REVITALIZACIJA KAŠTELA: OPĆINA SVETVINČENAT SAMOUVJERENO NAPREDUJE ZAHVALJUJUĆI ZAVIDNOM USPJEHU NA NATJEČAJIMA EUROPSKIH FONDOVA

U naredne dvije godine ulaže se 15,8 milijuna kuna za razvoj Svetvinčenta

Piše **Patricija SOFTIĆ**

Integrirani razvojni program "KulTERRA - Revitalizacija istarskih kaštela Morosini - Grimani i Petrapilosa" općine Svetvinčenat i grada Buzeta prepoznat je u konkurenciji s puno većim hrvatskim gradovima koji su u veljači 2016. kandidirali svoje projekte za bespovratna sredstva EU fondova. Nakon devet mjeseci mukotrpnog ocjenjivanja i pojašnjavanja elemenata projekta, u prosincu je stigla i ta velika Odluka. U uredu Istarske županije 12. prosinca načelnik Općine Svetvinčenat Dalibor Macan i ministrica regionalnog razvoja i fondova EU Gabrijela Žalac potpisali su Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt KulTERRA u iznosu od 22.594.779,13 kuna. Vrijednost ulaganja u obnovu kaštela Morosini-Grimani iznosi oko 9,5 milijuna kuna, a u kaštel Petrapilosa oko 7,5 milijuna kuna, od čega je 85 posto iznosa osigurano bespovratnim sredstvima Europske unije iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Kako je tom prigodom izjavio načelnik općine Svetvinčenat Dalibor Macan, bio je to najljepši mogući scenarij za kraj godine.

Moderno i tradicionalno

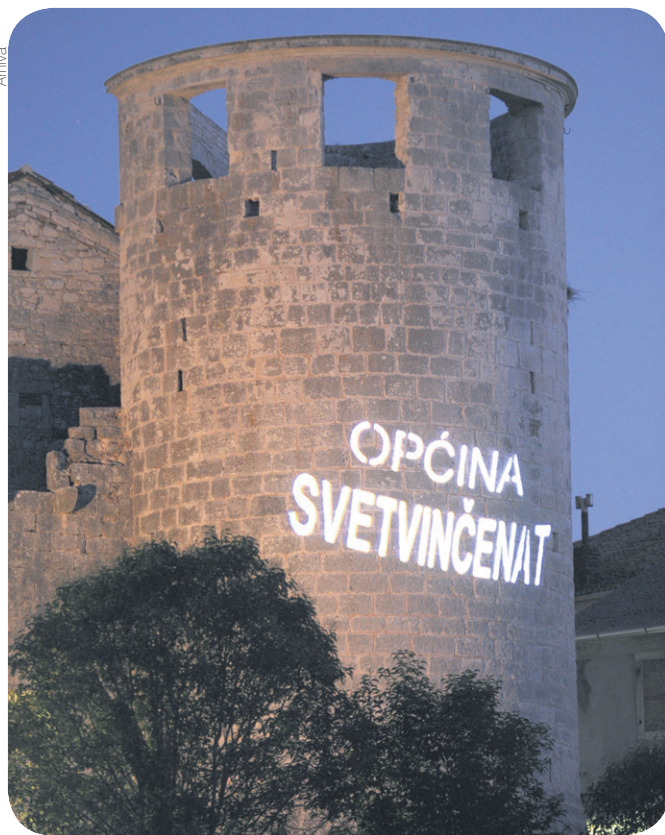
Spomenuti program KulTERRA podrazumijeva ulaganja u kulturnu baštinu kroz integraciju različitih, ali povezanih aktivnosti, kako bi se unaprijedilo upravljanje kulturnim dobrima u Svetvinčentu i Buzetu, ali i kako bi se ona stavila u funkciju održivog kulturnog turizma. Vodeći partner na projektu je Općina Svetvinčenat uz još 11 partnera iz privatnog i civilnog sektora:

TZ Istarske županije, TZ Općine Svetvinčenat, TZ Grada Buzeta, LAG Južne Istre, Etnografski muzej Istre, Zavičajni muzej Grada Buzeta, Povijesna udruga Kaštel, udruga Istra InSpirit, Vina Matošević d.o.o., MARIO - obrt za trgovinu i ugostiteljstvo i trgovačko društvo u vlasništvu Općine Svetvinčenat - Savičenta d.o.o.

Ovim je projektom predviđena rekonstrukcija i uređenje te stavljanje u potpunu funkciju Kaštela Morosini-Grimani u Svetvinčentu.

Bespovratnim sredstvima Europske unije iz Europskog fonda za regionalni razvoj predviđena je rekonstrukcija i uređenje te stavljanje u potpunu funkciju Kaštela Morosini-Grimani u Svetvinčentu sa brojnim atraktivnim sadržajima i događanjima

● **Uz projekt KulTERRA, Općina Svetvinčenat je partner i na projektu KulTourSpirit, zahvaljujući kojem će se izraditi konzervatorska podloga za svetvinčentsku jezgru**

U jednoj od kula kaštela Morosini - Grimani bit će smješten i dio zbirke starog oružja iz privatne zbirke Ferlin

Dobivenim sredstvima planiramo u Kaštelu otvoriti izložbeni prostor "Kapetanova soba" opremljen na način da prikaže nekadašnju prostoriju kapetana Kaštela, zatim izložbeni prostor za prezentaciju tradicije i starih istarskih običaja vezanih uz vjenčanja u svrhu očuvanja nematerijalne kulturne baštine, prostor za organiziranje raznih događaja, suvenirnicu te prezentacijski centar, odnosno kušaonu s ponudom najboljih istarskih proizvoda s područja Središnje i Južne Istre. Kao jednu od značajnijih mjera ovog projekta valja istaknuti prilagođenost programa osobama s invaliditetom, a za te će se potrebe dodatno organizirati obrazovanje turističkih vodiča posebno za osobe s invaliditetom, kako bi i te grupe posjetitelja bile adekvatno provedene i ugošćene u našim krajevima. Također valja

Razvoj novih proizvoda

Kroz projekt će se osmisliti novi suvenirni i proizvodi inspirirani kulturnom baštinom poput slikovnica, društvene igre i ostalih proi-

Načelnik Općine Svetvinčenat Dalibor Macan

zvođa za djecu razrađenih na temelju tradicijskih vjerovanja u natprirodna bića kao i raznih suvenirna inspiriranih poviješću stvarnih ličnosti. Osim suvenirna, osmisliti će se i razne priredbe, uprizorenja i manifestacije oživljene povijesti te u skladu s tim razviti novi turistički proizvodi: restoran, vino, kušaona, usluge turističke interpretacije, organiziranje Room Escape Game-a, kongresi, projekcije, sajmovi i drugo.

Općina Svetvinčenat ističe brojne prednosti koje će proizažići iz realizacije ovog projekta, od pozitivnog ekonomskog utjecaja na lokalno gospodarstvo, preko jačanja kulturnih i turističkih aktivnosti, pa do učinaka na druge turističke atrakcije i destinacije u okruženju.

Iz šire perspektive, implementacija projekta će omogućiti gospodarski razvoj lokalne zajednice čime

U sklopu projekta realizirat će se program za osobe s invaliditetom, a za te će se potrebe dodatno organizirati obrazovanje turističkih vodiča posebno za osobe s invaliditetom, kako bi i te grupe posjetitelja bile adekvatno provedene i ugošćene

će se povećati životni standard ali i stvoriti atraktivna turistička lokacija za privlačenje većeg broja posjetitelja i noćenja tijekom cijele godine. U vidu ovog projekta, kroz provedene aktivnosti i ostvarene rezultate očekuje se pozitivan ekonomski utjecaj na lokalno gospodarstvo kroz zapošljavanje, jačanje kulturnih i drugih turističkih aktivnosti, povećane potra-

žnje za robom i uslugama, atraktivnost stranih ulaganja te učinak na druge turističke atrakcije i destinacije u okruženju i slično, istaknula je Stanić.

Planirano trajanje projekta je do 1. lipnja 2019. godine, odnosno 30 mjeseci tijekom kojih će se izvršiti svi planirani infrastrukturni radovi, kompletno opremanje i ostale različite kompo-

Sredstvima iz EU predviđena je rekonstrukcija i uređenje te stavljanje u potpunu funkciju kaštela Morosini-Grimani

Uz projekt KulTERRA, Općina Svetvinčenat je partner i na projektu KulTourSpirit

nente i povezane aktivnosti koje će osigurati unaprijeđenje upravljanja kulturnom baštinom.

Uz projekt KulTERRA, Općina Svetvinčenat je partner i na projektu KulTourSpirit, za koji će dobiti gotovo 6,8 milijuna kuna, a koji je sa Gradom Pazinom kao vodećim partnerom, postigao uspjeh na Javnom pozivu za grupu aktivnosti A.

Uređenje stare jezgre naselja

Zahvaljujući tim sredstvima izradit će se konzervatorska podloga za svetvinčentsku jezgru, te idejni i glavni izvedbeni projekti za uređenje partera renesansnog trga, Trga kod groblja, partera šetnice, geodetsko situacijski nacrt jezgre i projekt svjetlosnih instalacija trga, lože i šetnice. Za samu projektnu dokumentaciju Općina Svetvinčenat morat će izdvojiti 543.837 kuna, od čega je ponovo 85 posto osigurano bespovratnim EU sredstvima, a 15 posto iz

vlastitih izvora financiranja. Kako je napomenula Stanić, dokumentacija se izrađuje s ciljem unaprijeđenja kulturno-turističke ponude središnje Istre i razvoja kreativne turističke rute revitalizacijom autentičnih lokacija kulturne baštine iz projekta KulTourSpirit i samim time doprinijet će ukupnom gospodarskom razvitku mjesta kao turističke destinacije. Trajanje ovog projekta predviđeno je kroz 19 mjeseci, počevši od 1. prosinca 2016. godine do 1. srpnja 2018. godine.

U posljednjih desetak godina, Općina Svetvinčenat kontinuirano ulaže znatna sredstva u obnovu i uređenje kaštela Morosini-Grimani kao pokretača razvoja cijelog mjesta u koji je uloženo više od tri milijuna kuna iz vlastitog proračuna, ali i uz pomoć i sufinanciranje Ministarstva kulture, Upravnog odjela za kulturu Istarske županije te bespovratnih EU sredstava. Tako je dio kaštela Morosini-Grimani već obnovljen kroz projekt REVITAS fi-

nanciran u sklopu programa prekogranične suradnje IPA SI-HR 2007-2013, kada je uređen info punkt u prizemlju Aneksa palače, te je u potpunosti obnovljena kvadratna kula Kaštela Morosini-Grimani, zajedno sa stepeništem na Južnom zidu, podsjeća Stanić.

Zidine kaštela su u cijelosti sanirane, pa će od sada posjetiteljima biti omogućena šetnja zidinama uzduž cijelog Kaštela, a preostaje još obnova palače i aneksa palače čime bi se u potpunosti privelo kraju saniranje i obnavljanje dvorca. Nije slučajnost kada kažu da je kaštel Morosini-Grimani, jedan od najsačuvanijih kaštela u Istri, biser Savičente i pokretač razvoja ukupnog turizma na području Općine Svetvinčenat. Već sada se održavaju mnogi programi i događanja unutar zidina kaštela koje svake godine posjećuje sve više domaćih i stranih posjetitelja ne skrivajući njihovo oduševljenje ambijentom.

GOTOVO SVA DOMAĆINSTVA U NASELJIMA PAZINSKE KOTLINE BIT ĆE SPOJENA NA SUSTAV PROČIŠĆAVANJA

Kanalizacija čuva kvaliteta izvorišta pitke vode

“Izgradnjom kanalizijskih kolektora eliminirat će se septičke, odnosno sabirne jame, a nepročišćene otpadne vode prikupljat će se zatvorenim, vodonepropusnim kanalizijskim kolektorima te odvoditi do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Pazin”, kaže Dragan Šipraka, direktor Usluga odvodnje

Napisao i snimio
Mirjan RIMANIC

U tijeku je gradnja sustava odvodnje fekalnih voda u pazinskim prigradskim naseljima Stancija Pataj i Maršeti. Investiciju vodi Usluga odvodnja Pazin, a vrijedna je 4, 5 milijuna kuna, kaže Dragan Šipraka, direktor Usluga odvodnje, dodajući kako 80 posto od tog iznosa podmiruju Hrvatske vode, a 20 posto Grad Pazin. Uz gradnju fekalne kanalizacije poboljšava se javna rasvjeta i postavlja nova optika za potrebe telekomunikacije, a to košta dodatnih 200 tisuća kuna. Izgradnjom ove kanalizacije stvorit će se uvjeti za 90 priključaka, zapravo za sve izgrađene i neizgrađene parcele na tom području, a za sada je sve spremno za 25 do 30 priključaka, odnosno za priključenje gotovo 50 posto, od ukupno 66 izgrađenih parcela u Stanciji Pataj i Maršetima, pojašnjava Šipraka.

Vrijednost veća od 70 milijuna

Dugogodišnje nastojanje Usluge, a sada Usluge odvodnje je spajanje naselja u pazinskoj kotlini gravitacijskim sustavom odvodnje na pročištač otpadnih voda kod Pazinske jame. Dakle radi se o naseljima u krugu od 5,5 do 6 kilometara udaljenih od pročištača. Prema tomu nekakva zadnja točka, nakon Maršeta, bila bi klaonica u Žbrlinima. “Kad kažem zadnja točka, mislim na gravitacijski cjevovod, dakle sustav koji ne iziskuje crpne stanice i time potrošnju električne energije, a sve to u konačnici donosi i manja ulaganja u održavanje. Dakle, radimo jedan racionalan sustav odvodnje otpadnih voda”, kaže Šipraka. Do sada je, kaže, izgrađeno oko 45 kilometara kanalizacije u obuhvatu Pazinske kotline. U to se ubraja i ono što se po gradu

Pazinu gradilo prije 1990. godine. Ključni objekt je bila gradnja mosta iznad Pazinske jame, 1990. godine, u čijem se trupu nalazi kolektor za sanitarne vode grada prema pročištaču koji je pušten u rad 2005. godine. “Koliko je sve to koštalo teško je reći, ali u današnjem novcu možemo govoriti o vrijednosti većoj od 70 milijuna kuna. Samo od gradnje pročištača, dakle od 2005. godine, u kanalizaciju Pazina uloženo je oko 45 milijuna kuna”, napominje Šipraka i podsjeća kako se tu radi uglavnom o novcu iz EU fondova, osiguranom kroz redovne programe ili natječaje Hrvatskih voda. Iz EU fondova osigurano je gotovo 60 posto sredstava, zatim su tu sredstva Istarske županije u visini od 30 posto, a ostatak je osigurao Grad Pazin. Županija je najviše uložila u pročištač, oko 7, 5 milijuna kuna, što je oko 50 posto investicije. Za cjelovit sustav gravitacijskog vodovoda Pazinske kotline nedostaju još odvodnje u ulici Istarskih narodnjaka te prigradskih naselja Rijavac i Rogovići. “Za naselje Rijavac imamo građevinsku dozvolu, radimo na lokacijskoj dozvoli za Rogoviće, a za ulicu Istarskih narodnjaka smo pred izdavanje građevinske dozvole. Tako ćemo nakon izgradnje u Stanciji Pataj ova tri projekta aplicirati za sredstva iz EU fondova. Nakon njihove realizacije, s više od 90 posto približit ćemo se na gotovo 100 posto izgrađenosti kanalizacije u Pazinskoj kotlini. Nakon toga ostat će samo pojedinačne kuće, a u suradnji s IVS-om razmatrat će se najracionalniji način gradnje kanalizacije u prigradskim naseljima izvan obuhvata gravitacije, dakle u Bermu, Lindaru i Zarečju”, kaže Šipraka.

Izgradnja kanalizacije na Pazinštini, poglavito u Pazinskoj kotlini važno je

Na uređaju se pročišćavaju uglavnom komunalne, manjim dijelom tehnološke otpadne vode, otpadne vode septičkih jama izvan glavnog sustava javne odvodnje grada Pazina, te sadržaji EKO WC-a

stoga jer područjem Grada Pazina prolazi niz površinskih i podzemnih vodotoka, a veći dio tog područja zauzima vodozaštitno područje I., II. i III. kategorije. Zaštita voda s ciljem osiguranja kvalitetnih vodnih zaliha jedan od prioriteta

razvojne strategije Grada Pazina. Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda, drugog stupnja pročišćavanja, omogućio je funkcioniranje postojećeg sustava mreže javne odvodnje u skladu sa zahtjevima zaštite okoliša, ali i daljnjeg razvoja sustava

javne odvodnje na području grada Pazina i okolnih naselja. Sustav javne odvodnje sanitarnih otpadnih voda na Pazinštini pretežno je gravitacijski, a manjim dijelom tlačni, što značajnije utječe na potrošnju električne energije,

što iziskuju postrojenja za prepumpavanje. Međutim, zbog konfiguracije terena, posredstvom pet crpnih stanica sanitarna otpadna voda prepumpava se iz nižih dijelova Pazinštine u gravitacijske kolektore koji vode do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na samom ulazu u Pazinsku jamu. “Sustav javne odvodnje, ukupne duljine 37,76 kilometara većim je dijelom pretežno razdjelni, a tek manjim dijelom mješovit. Preciznije radi se o 30,25 kilometara fekalne kanalizacije, 9,89 kilometra oborinske kanalizacije i 2,32 kilometra mješovite kanalizacije”, pojašnjava Šipraka. Uz to u sustavu su crpne stanice Stari Pazin, Industrijska zona Ciburi, Pazinka II, Vrtlišće i Dubravica, koje pomažu da otpadne vode iz Pazinske kotline dođu do pročištača na kojem se dnevni protok otpadnih voda kreće se od 400 do 600 metara prostornih, kada nema kiše, odnosno 800 do 1600 metara prostornih za kišnih dana. Godišnji protok na pazin-

Gradilište kanalizacije u Stanciji Pataj

OTPADNIH VODA

Kvalitetu Pazina

Dragan Šipraka, direktor
Usluga odvodnje na
gradilištu kanalizacije
u Stanciji Pataj

Iz EU fondova osigurano je gotovo 60 posto sredstava, zatim su tu sredstva Istarske županije u visini od 30 posto, a ostatak je osigurao Grad Pazin

skom pročištaču otpadnih voda iznosi oko 200.000 metara prostornih.

“Na uređaju se pročišćavaju uglavnom komunalne, manjim dijelom tehnološke otpadne vode, otpadne vode septičkih jama izvan glavnog sustava javne odvodnje grada Pazina, te sadržaji EKO WC-a. Tehnološke otpadne vode su podrijetlom iz mehaničkih radiona, benzinskih postaja i praonica automobila”, pojašnjava Šipraka. Pročišćene otpadne vode ispuštaju se u vodotok Šaltarija putem glavnog ispusta koji se oko 30 metara nizvodnije ulijeva u Pazinsku koja ponire u Pazinskoj jami. “Izlazni pokazatelji, određeni vodopravnom dozvolom su zadovoljavajući, odnosno njihove su

vrijednosti daleko ispod graničnih vrijednosti dozvoljenih Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda”, ističe Šipraka.

Vode sliva Pazinčice povezane su sa izvorištem vode za piće Rakonek. Hidrološkim istraživanjima utvrđeno je da su svi izvori u dolini rijeke Raše barem dijelom vezani uz površinski sliv Pazinčice, stoga je njihovo onečišćenje izravno povezano s onečišćenjem tog sliva. Znači da otpadne vode industrije i domaćinstva s područja Pazinske kotline, koje nisu spojene na sustav javne odvodnje opterećuju vodotok Pazinčice i predstavljaju stalnu opasnost za kvalitetu izvorišta u dolini Raše.

Nepročišćene vode opasne

Na područjima dionica koje se grade ili projektiraju trenutno se otpadne vode skupljaju u septičkim, odnosno sabirnim jamama koje su većim dijelom propusne. Upravo zbog tog razloga nepročišćene otpadne vode procjeđuju se u tlo i dolaze do podzemnih voda. Nažalost, kvaliteta i količina procijeđenih nepročišćenih otpadnih voda iz septičkih, zapravo sabirnih jama ne može se odrediti niti kontrolirati. Stoga je primarna svrha izgradnje svih planiranih dionica kanalizacijskog sustava Pazinštine zaštita izvorišta vode za piće od onečišćenja, a samim time daje se velik doprinos poboljšanoj stanja voda i zdravstvenoj ispravnosti vode za piće. Značajne su i negativne posljedice za okoliš, jer nepročišćavanjem voda raste koncentracija mikroorganizama, pa i onih patogenih u površinskoj i podzemnoj vodi. “Izgradnjom kanalizacijskih kolektora eliminirat će se septičke, odnosno sabirne jame, a nepročišćene otpadne vode prikupljat će se zatvorenim, vodonje nepropusnim kanalizacijskim kolektorima te odvesti do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Pazin”, zaključuje Šipraka.

NA FONDOVE EU-a KANDIDIRAN PROJEKT PODUZETNIČKOG INKUBATORA VERZI U PALAČI IZ 17. STOLJEĆA U BUZETU

Palачa kao mali centar za potporu poduzetništvu

Realizacijom ovog projekta osposobio bi se poduzetnički inkubator s dvanaest funkcionalnih jedinica, s mogućnošću prihvata jedanaest poduzetnika te jednom polivalentnom dvoranom za različite svrhe

Napísala i snímila
Gordana ČALIC SVERKO

Rekonstrukcija palače Verzi, kao malog centra za potporu poduzetništvu, kandidirana je krajem prošle godine na EU natječaj “Razvoj poslovne infrastrukture” Europskog fonda za regionalni razvoj, sektor Ekonomija i poduzetništvo, preko Ministarstva poduzetništva i obrta. Vrijednost projekta poduzetničkog inkubatora Verzi je četiri milijuna kuna, prijavitelj je Grad Buzet, a partner je gradska tvrtka “Plzet”.

Palača Verzi iz 17. stoljeća, u samom centru staroga grada Buzeta kod župne crkve, jednostavna, ali vrlo atraktivna barokna palača s grbom obitelji Verzi, objekt je spomeničke vrijednosti. Njeno je građevno stanje loše, a nedavno su odrađeni nužni interventni zahvati kako bi se spriječilo daljnje urušavanje.

Mini centar

- S obzirom da već duže vremena imamo spremnu dokumentaciju za rekonstrukciju palače Verzi čekali smo prigodan europski natječaj koji će omogućiti revitalizaciju ovog starogradske zdanja. Cilj je da se zgrada ne samo obnovi već i dobije svoju namjenu i ideja je postane jedan mini poduzetnički centar. Nadam se da će takva inicijativa potaknuti prvenstveno mlade kreativne ljude koji će ukoliko uspijemo dobiti europska sredstva i realizirati ovaj projekt, svojim kreativnim idejama doprinijeti stvaranju novih tvrtki i novih radnih mjesta na buzetskom području, istaknuo je gradonačelnik Siniša Žulić.

Prihvati li se projekt poduzetničkog inkubatora Verzi, kandidiran na poziv

Palača Verzi-pogled iz dvorišta

“Razvoj poslovne infrastrukture”, omogućit će povećanje broja prostorno funkcionalno smještanja jedinica za poduzetnike i broja usluga koje takva poduzetnička infrastruktura omogućava. Bit će na raspolaganju novim poduzetnicima kao i onima aktivnim više od tri godine. Uz građevinske radove rekonstrukcije zgrade palače Verzi ukupne neto površine od 464,32 četvorna metra, predviđeno je opremanje prenamijenjene zgrade opremom za pružanje usluga poduzetničkog inkubatora.

Grad Buzet zajedno s partnerima ovim projektom želi izgraditi i opremiti poduzetničku infrastrukturu kojom će upravljati potporna institucija i na taj način osigurati radni prostor, opremu te različite savjetodavne usluge poduzetnicima koji se nalaze u fazi pripreme poslovne ideje te im pomoći u savladavanju poduzetničkih vještina,

Uz građevinske radove rekonstrukcije zgrade palače Verzi ukupne neto površine od 464,32 četvorna metra, predviđeno je opremanje prenamijenjene zgrade opremom za pružanje usluga poduzetničkog inkubatora

stvaranju poslovnih kontakata, marketinških aktivnosti, razmjeni informacija, razvoju proizvoda, odnosno usluga, i svega drugoga što je neophodno za pozicioniranje na tržištu.

Stalni korisnici

Namjera je da poduzetnički inkubator bude također dostupan i stalnim korisnicima i poduzetnicima koji posluju dulje od tri godine, a radom poduzetničke potporne in-

Gradonačelnik Siniša Žulić

stitucije omogućit će se i savjetodavne usluge svim poduzetnicima s buzetskog područja te osigurati kontinuirano informiranje o natječajima, potporama i kreditima organiziranjem različitih seminara, edukacija, prezentacija s ciljem povećanja poduzetničke konkurentnosti. Realizacijom projekta stvorit će se pozitivno poduzetničko okruženje i povećati broj održivih poduzeća, a sinergijski efekt povećat će i prepoznatljivost Buzeta kao poduzetničkog centra za razvijanje poslovnih ideja.

Na buzetskom području nekoliko je poduzetničkih zona, međutim ne postoji poduzetnički inkubator koji bi omogućio smještaj poduzetnika koji se bave različitim vrstama poslovnih djelatnosti. Realizacijom ovog projekta osposobio bi se poduzetnički inkubator sa dvanaest funkcionalnih jedinica, sa mogućnošću prihvata jedanaest poduzetnika te jednom polivalentnom dvoranom za različite svrhe, sanitarnim čvorovima i zajedničkom kuhinjom. Prizemlje bi se iznajmljivalo s prednošću najma invalidima, a razvit će se okvirne mjere upravljanja otpadom, primjerice papirom i tonerima, te na taj način doprinijelo zaštiti okoliša, a od posebne važnosti su dizalice topline koje djeluju kao obnovljivi izvori energije.

**VAŽNE OBAVIJESTI ZA GOSPODARSTVENIKE I JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE:
POZIVI ZA DOSTAVU PROJEKTNIH PRIJEDLOGA ZA EU FONDVE**

Otvoren natječaj za program Eurostars 2

Eurostars je program kojim se potiču mala i srednja poduzeća na suradnju sa međunarodnim partnerima u pokretanju istraživačko-razvojnih aktivnosti

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO) objavljuje zajednički poziv za međunarodne suradničke projekte u program Eurostars2 te omogućava tvrtkama da pošalju (neobaveznu!) ranu verziju svoje prijave.

Eurostars je program kojim se potiču mala i srednja poduzeća na suradnju sa međunarodnim partnerima u pokretanju istraživačko-razvojnih aktivnosti. Osnovni kriterij je sudjelovanje minimalno dviju zemalja članica u projektu.

Inovacije u poduzetništvu

Ciljevi programa su potaknuti tvrtke na ulaganje u aktivnosti istraživanja i razvoja te na taj način jačati njihov inovacijski kapacitet te potaknuti međunarodnu suradnju poduzetnika i stvoriti temelje za međunarodni tržišni plasman. Glavni partner na projektu mora biti malo ili srednje trgovačko društvo koje se bavi istraživanjem i razvojem (R&D performing SME). Najmanje 50 posto aktivnosti treba provoditi partner koji je R&D performing SME. Ostali partneri na projektu moraju biti mala ili srednja poduzeća.

U projekt se mogu uključiti i znanstveno-istraživačke institucije, ali ne mogu sudjelovati samostalno niti ako su član HR konzorcija. Također, obrti i fizičke osobe ne mogu sudjelovati u projektu, dok velika poduzeća mogu sudjelovati jedino uz 100%-tno samostalno financiranje.

Vrijednost financiranja je maksimalno 200.000eura ili do 70% opravdanih troškova hrvatskog partnera na projektu, ovisno što je manje. Projekt se mora bazirati na razvoju novog proizvoda, usluge ili procesa. Rok za popu-

Projekata ima, samo se treba uključiti

njavanje online pretprijava je 20. siječanj. 2017. Rok za savjetodavne povratne informacije temeljem pret-prijave od strane HAMAG-BICRO prema natjecateljima je do 10. veljače 2017. Rok za online punu prijavu (prema EUREKA tajništvu-Bruxelles) je do 02. ožujka 2017. Rok za dostavu nacionalne dokumentacije (prema HAMAG-BICRO) je do 09. ožujka 2017. Odluka o uspješnim prijavama biti će objavljena u ljeto 2017.

Do 31. prosinca 2017. otvoren je poziv za dostavu projektnih prijedloga za komercijalizaciju inovacija u poduzetništvu. Cilj ovog natječaja je poticanje ulaganja neophodnih za primjenu (komercijalizaciju) rezultata istraživanja, razvoja i inovacija (do kojih su došli sami MSP-ovi, u suradnji s drugima ili putem transfera znanja i tehnologije) u poslovne aktivnosti i pokretanje proizvodnje na temelju primijenjenih rješenja. Na taj će se način podržati projekti usmjereni ka novim proizvodima i uslugama s višom i visokom dodanom vrijednošću koje imaju pozitivan učinak na poslovne rezultate i rast poduzeća te

s tržišnim potencijalom na međunarodnoj razini. Nas natječaj se modu prijaviti pravne ili fizičke osobe koje su mikro, mala ili srednja poduzeća. Projekt podrazumijeva da će obuhvatiti prilagodbu razvijanog proizvoda/usluge zahtjevima tržišta, primjenu (komercijalizaciju) rezultata vlastitog istraživanja i razvoja te informiranje i vidljivost projekta kao i pripremu na tječajne dokumentacije te usluge upravljanja projektom. Sve prijave poslati na Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, ulica grada Vukovara 78, 10

Kako se prijaviti

☀️ Prijava se sastoji od dva koraka:

1. Online prijava putem popunjavanja Eurostars Obrasca za prijavu (eng. Eurostars Application Form) - <https://www.eurostars-eureka.eu/content/apply-funding> (do 02.03.2017.)

2. Nacionalna dokumentacija za hrvatske partnere agenciji HAMAG-BICRO (do 09.03.2017.) prema Priručniku za program Eurostars

000 Zagreb. Do 17. siječnja 2017. otvoren je poziv za dostavu projekata za "Program Erasmus+ "KA3 - Poslovna partnerstva u strukovnom obrazovanju, osposobljavanju i naukovanju na temelju rada.

Partnerstvo u obrazovanju

Cilj projekta je podnošenje prijedloga za poslovna partnerstva u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju radi razvijanja obrazovanja na temelju rada. Namjera je poziva poboljšati kvalitetu obrazovanja i naukovanja na temelju rada promicanjem partnerstava koja uključuju male i srednje poduzetnike, pružatelje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, druge bitne dionike i posredničke organizacije kako bi se razvili sistematičniji i održiviji pristupi prijenosu znanja i učenjem. Na natječaj se mogu prijaviti pružatelji strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (više srednjoškolsko ili visokoškolsko obrazovanje), mali, srednji ili veliki poduzetnici (javni ili privatni), gospodarska komora, obrtnička komora, jedinice

lokalne i regionalne samouprave. Za prijavu je potrebno osmisliti i provoditi nastavne planove, tečajeve i module, materijal za obuku, obrazovanje i naukovanje na temelju rada prema traženim vještinama i u skladu s europskim instrumentima transparentnosti uz primjenu digitalnih i inovativnih tehnologija kad je to primjereno; izgraditi učinkovite strukture suradnje između nastavnika strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i instruktora unutar tvrtki kako bi se pružalo obrazovanje i naukovanje na temelju rada; organizirati i jačati više strukovno obrazovanje, osposobljavanje i naukovanje na visokoškolskoj razini potpomaganjem suradnje između pružatelja srednjoškolskog i visokoškolskog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i gospodarskih subjekata, uključujući promicanje istraživačkih veza sa sveučilištima i veleučilištima.

Prijave poslati na http://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/actions/vet-business-partnerships-apprenticeshipwork-based-learning_en Innovation

Bespovratna sredstva za filmsko obrazovanje

Izvršna agencija za obrazovne, audiovizualne i kulturne politike (Education, audiovisual and culture executive agency - EACEA) do 2. ožujka raspisala je natječaj kojim se u programu "Kreativna Europa" dodjeljuju bespovratna sredstva (darovnice) za filmsko obrazovanje s budžetom od 1.400.000,00 eura.

Cilj ove potpore je promicanje filmske pismenosti i povećanje znanja i interesa publike za audiovizualna djela, uključujući audiovizualno i kinematografsko nasljeđe, posebice među mlađom publikom. Podnositelj prijave mora oformiti konzorcij (podnositelj i najmanje 2 partnera) europskih subjekata (privatna poduzeća, neprofitne organizacije, udruge, dobrotvorna društva, zaklade, općine/gradska vijeća itd.), osnovanih u jednoj od država koje sudjeluju u Potprogramu MEDIA, koji su u izvrsnome ili većinskom vlasništvu njezinih državljana.

Potpora će se dati za aktivnosti koje pružaju mehanizme za bolju suradnju među inicijativama za obrazovanje o filmu u Europi s ciljem poboljšanja učinkovitosti i europske dimenzije istih te razvoj novih inovativnih projekata koristeći se digitalnim resursima.

aktivnosti koje pružaju mehanizme za povećanje doprinosa europskog filma i audiovizualnih djela u obrazovanju.

Stopa sufinanciranja od strane EU ne može prijeći 60 posto od ukupnih troškova projekta. **L. B.**

Glavni urednik:
Ranko Borovečki

Urednica priloga:
Barbara Ban

Izdavač:
**Glas Istre novine
d.o.o.**

Prilog izlazi prve srijede u mjesecu

Prilog je realiziran u suradnji s Istarskom županijom